

ня у доставці (ст. 919 ЦК) передбачає зобов'язання перевізника доставити вантаж, пасажирів, багаж, пошту до пункту призначення у строк, встановлений договором, якщо інший строк не встановлений транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами та правилами, що видаються відповідно до них, а в разі відсутності таких строків – у розумний строк. За загальним правилом, визначеним ЦК України, відповідальність перевізника за договором перевезення встановлюється сторонами за домовленістю, якщо інше не встановлено Кодексом, іншими законами або транспортними кодексами (статутами). Стаття 923 ЦК України визначає, що в разі прострочення доставки вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати іншій стороні збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором, транспортними кодексами (статутами). Відповідно до ст. 921 ЦК України перевізник за ненадання транспортного засобу для перевезення вантажу несе відповідальність, встановлену договором, якщо інше не встановлено транспортними кодексами (статутами). Однак перевізник вантажу звільняється від відповідальності, якщо ненадання транспортного засобу сталося не з його вини, зокрема в разі припинення (обмеження) перевезення вантажу в певних напрямках, встановленого у випадках і в порядку, передбачених транспортними кодексами (статутами). Відповідно до ст. 924 ЦК України перевізник відповідає за збереження вантажу, багажу, пошти з моменту прийняття їх до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти й усунення яких від нього не залежало. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти в розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини. Підтвердженням укладення договору перевезення пасажирів є квиток, а перевезення вантажу – так звана авіавантажна накладна. Слід зауважити, що Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу визначають випадки, коли пасажирів може бути відмовлено в перевезенні [2].

Крім того, 17 грудня минулого року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, що була прийнята 28 травня 1999 року в Монреалі (Монреальська конвенція). Вона, зокрема, передбачає створення нової концепції необмеженої відповідальності (ст.ст. 21, 22), а отже, забезпечує необхідну модернізацію в ряді ключових напрямів, що пов'язані з перевезенням пасажирів і вантажу повітряним транспортом.

Отож, можна відзначити, що транспортні операції на сучасному повітряному транспорті як у світі, так і в Україні характеризуються масовістю, ритмічністю та достатньою складністю. У зв'язку з цим виникає потреба в чіткому правовому механізмі здійснення повітряних перевезень, фіксації прав та обов'язків учасників транспортного процесу і, що найголовніше, у визначенні відповідальності за безпеку перевезень, захист усіх учасників авіаційного перевезення від небажаного впливу та порушень.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу. Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 23 квітня 2010 року №216 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 63. – стор.37.
3. Дзера О. В. Цивільне право України: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.
4. Позови пасажирів до авіаперевізників, які виникають з відносин міжнародних повітряних перевезень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2839>.

УДК 347.823(043.2)

Земляк І.Я.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕНЬ ЗА ДОГОВОРОМ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

В наш час при великих відстанях, більшість пасажирів користуються повітряним транспортом, який має перевагу над іншими видами транспорту, завдяки значно меншій витраті часу. Повітряне перевезення – перевезення пасажирів, багажу, вантажів або пошти, яке здійснюється повітряним судном. Воно здійснюється на підставі договору, загальні положення про який містяться у главі 64 ЦК України [2, с.34]. На сьогоднішній день авіаційні перевезення у світі здійснюють майже 400 авіакомпаній. Та чи всі вони дотримуються договорів повітряного перевезення?

До порушень договору перевезення, за які настає відповідальність перевізника, належать:

1. Ненадання транспортного засобу;
2. Затримка відправлення пасажирів та порушення строку доставлення пасажирів до пункту призначення;
3. Прострочення доставки вантажу (багажу);
4. Втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу (багажу).

Нині існує багато порушень у сфері повітряних перевезень, найпоширенішими з яких втрата багажу та затримка рейсів.

Втрата багажу – факт неприбуття багажу до аеропорту призначення. Останнім часом пасажирів дедалі частіше скаржаться на недобросовісний перевіз свого багажу авіаперевізниками. За 2011 рік авіакомпаніями України було втрачено 500 тис. валіз, що перевищило цифри 2010 року на 20%. При цьому близько 2,5% бувають загублені або вкрадені ще на землі. Основною причиною авіакомпанії називають дуже короткий час завантаження, але не менше заважає доставка і неправильне заповнення етикеток. Згідно статті 924 Цивільного кодексу України "... Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу, пошти у розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини". На прикладі ситуацій, які спостерігаємо у засобах масової інформації можна зробити висновок, що авіаперевізники, які не доставили багаж у відповідний термін і місце, найчастіше не несуть відповідальності за затримку багажу. Але таке обмеження не передбачає можливості стягнення упущеної вигоди (неодержаних доходів) і є необґрунтованим, а, отже, законодавець має звернути увагу на закріплення повної відповідальності авіаперевізника.

Також однією з найпоширенішою проблемою є затримка рейсів. Як приклад, свідчить нещодавня подія, яка відбулася влітку в аеропорту "Бориспіль". Пасажирів очікували рейс 12 годин, не маючи змоги вилетіти на відпочинок до Туреччини. Звичайно, з боку аеропорту було приділено багато уваги пасажирів, але ніхто не компенсував те, що один день відпочинку пасажирів втратили. Хоча, згідно статті 922 ЦКУ "За затримку у відправленні транспортного засобу, що перевозить пасажирів, або запізнення у прибутті такого транспортного засобу до пункту призначення перевізник сплачує пасажирові штраф у розмірі, встановленому за домовленістю сторін, транспортними кодексами (статутами), якщо перевізник не доведе, що ці порушення сталися внаслідок непереборної сили, усунення несправності транспортного засобу, яка загрожувала життю або здоров'ю пасажирів, або інших обставин, що не залежа-

ли від перевізника" [1, с. 120]. Пасажир має право на компенсацію від авіаперевізника і надання допомоги у разі відмови у перевезенні, скасування чи тривалої затримки рейсу, зниження класу обслуговування пасажирів у порядку, встановленому законодавством України, авіаційними правилами та міжнародними договорами України.

Таким чином, договір повітряного перевезення пасажирів та багажу є цивільно-правовим договором про надання перевізних послуг, на який поширюється норми як загальних положень про зобов'язань ЦК України (глави 47-53), так і спеціальні норми глави 64 "Перевезення".

Отже, авіаперевізник несе відповідальність за порушення договору повітряного перевезення, але не в повному обсязі. Саме тому, законодавцю потрібно звернути увагу на систему авіаперевезень та удосконалити її.

Література:

1. Цивільний кодекс України: – К.: Велес, 2011.– 304 с.
2. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 347.828:368.24(043.2)

Козіна П. Ю.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рассомахіна О. А., к.ю.н.

СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АВІАПЕРЕВІЗНИКА

Сьогодні до послуг авіаперевізників звертаються все частіше, що пов'язано з важливістю економії часу та порівняно доступної вартості квитків. Проте, незважаючи на численні переваги, авіаційній галузі притаманна велика кількість ризиків. Саме тому все більш актуальним стає авіаційне страхування, оскільки забезпечує страхувальника захистом від втрат, що виникають в процесі виробництва, використання або експлуатації авіаційної техніки.

Під авіаційним страхуванням розуміють загальну назву комплексу майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних подій, визначених договором страхування або законодавством [8, С. 354].